

Bruxelles, 14. studenoga 2025.
(OR. en)

15226/25

SOC 765
EMPL 502
ECOFIN 1497
ENER 588
ENV 1200
COMPET 1149

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Europski semestar 2026.: promicanje socijalne uključenosti i kohezije usklađenim socijalnim i stambenim politikama – <i>razmjena mišljenja</i>

Za delegacije se u prilogu nalaze smjernice predsjedništva za razmjenu mišljenja o navedenoj temi na sastanku Vijeća (EPSCO) 1. prosinca 2025.

**Smjernice za razmjenu mišljenja o
europskom semestru 2026.: promicanje socijalne uključenosti i kohezije
usklađenim socijalnim i stambenim politikama**

Kontekst – Socijalna uključenost i europski semestar

Predanost Europske unije socijalnoj pravednosti, jednakosti i uključenosti sadržana je u europskom stupu socijalnih prava, koji služi kao orijentir za program socijalne politike Europske unije. U Akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava utvrđena su tri glavna cilja za 2030., koja uključuju smanjenje broja osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti za najmanje 15 milijuna.

Iako je postignut određeni napredak, potrebno je uložiti veće napore kako bi se taj cilj za 2030. ostvario. U 2024. u prosjeku je 21 % stanovništva EU-a i dalje bilo izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, uz znatne razlike među državama članicama (raspon od oko 15 % do više od 25 %). Ti podaci ukazuju na potrebu za daljnjom uzlaznom konvergencijom. Određene skupine, primjerice djeca, i dalje su posebno ranjive. Mnogi Europljani i dalje se suočavaju s poteškoćama u zadovoljavanju osnovnih potreba, što odražava šire izazove u kontekstu socijalne uključenosti: diljem EU-a 8,5 % ljudi svaki drugi dan ne može si priuštiti odgovarajući obrok, 9,2 % ne može dovoljno zagrijati svoj dom, a 9,4 % ne može si priuštiti internetsku vezu.

Europski semestar ključan je analitički i politički okvir za potporu reformama i ulaganjima država članica radi promicanja socijalne uključenosti i jačanja socijalne kohezije. Od svojeg uspostavljanja europski semestar obuhvaća širok raspon međusobno povezanih politika i pitanja; podupiranje nacionalnih mjera socijalne uključenosti kako bi se učinkovito povezale politike zapošljavanja, politike socijalne zaštite i stambene politike bit će ključno za postizanje glavnih ciljeva za 2030. i promicanje jednakih mogućnosti za sve.

Socijalna uključenost temelji se na pristupu aktivnog uključivanja i njegovim trima stupovima – pristupu naknadama, uključivanju na tržište rada i pristupu kvalitetnim uslugama.

Osiguravanje pristupa socijalnim i osnovnim uslugama temelj je europskog socijalnog modela i preduvjet za pravedno, uključivo i otporno društvo. U okviru toga, pristup priuštivom, primjerenom, pristojnom, pristupačnom, sigurnom i održivom stanovanju temeljna je dimenzija socijalne uključenosti i dansko predsjedništvo posvećuje mu posebnu pozornost.

Predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen u svojem je govoru o stanju Unije 2025. istaknula: „To je više od stambene krize, to je socijalna kriza”. Europsko vijeće nakon toga je 23. listopada 2025. razgovaralo o izazovima u pogledu stanovanja s kojima se suočavaju mnogi građani Europske unije te je pozvalo Komisiju da predstavi ambiciozan i sveobuhvatan plan za priuštivo stanovanje.

Odbor za socijalnu zaštitu održao je 23. rujna 2025. tematsku raspravu o socijalnom stanovanju, na kojoj su države članice iznijele svoja razmišljanja o izazovima povezanim s priuštivošću, primjerenošću i ponudom. U raspravi je istaknuta važnost snažnih modela socijalnog stanovanja kao sredstva za priuštivo stanovanje i socijalnu uključenost. Iako u državama članicama postoji širok raspon modela socijalnog stanovanja (uključujući druge modele stanovanja koji imaju isti cilj), mnoge od njih suočavaju se s izazovima kao što su nedovoljna ponuda, financiranje ili kvaliteta stanovanja. Međutim, širok raspon modela i rješenja ujedno predstavlja mnoštvo inovacija i može poslužiti kao uzajamno nadahnuće. Osim toga, u raspravi je istaknuta snažna korelacija između socijalnih politika i stambenih politika, posebno u pogledu socijalne uključenosti i kohezije, beskućništva te stanovanja i dugotrajne skrbi za osobe s invaliditetom i starije građane.

Na sastanku Vijeća EPSCO 17. listopada 2025. usvojeni su **zaključci Vijeća o socijalnom uključivanju osoba s invaliditetom**, u kojima se, među ostalim prioritetima, ističe potreba za povećanjem dostupnosti priuštivih, pristupačnih, uključivih, nesegregiranih i sigurnih mjesta stanovanja u zajednicama.

Konferencija na visokoj razini o neovisnom življenju u Kopenhagenu 6. i 7. studenoga dodatno je ukazala na velik interes za tu temu te je na njoj istaknuto da su osobe s invaliditetom često socijalno isključene kada su pogođene problemom nepriuštivog stanovanja. U raspravi je naglašena potreba za mjerama za promicanje neovisnog življenja osoba s invaliditetom te za uključivanjem načela pristupačnosti i univerzalnog dizajna u stambenu politiku na svim razinama.

Dansko predsjedništvo održalo je 17. i 18. studenoga 2025. **tematski seminar o stanovanju na prvom mjestu**, kao i sastanak **Europske platforme za borbu protiv beskućništva** zajedno s Europskom komisijom. Tema osiguravanja priuštivog stanovanja za osobe u ranjivom položaju i socijalno isključene osobe bila je središnja točka rasprava o borbi protiv beskućništva. Pitanje priuštivog i primjerenog stanovanja od ključne je važnosti, posebno u kontekstu provedbe politika koje se temelje na stanovanju u državama članicama, kao što je načelo „stanovanje na prvom mjestu”.

Očekuje se da će Vijeće EPSCO 1. prosinca po prvi put odobriti **zaključke Vijeća na temu stanovanja**. U zaključcima se pozdravlja namjera Komisije da predstavi Europski plan za priuštivo stanovanje i naglašava da, iako je stanovanje i dalje prvenstveno u nacionalnoj nadležnosti, postoje zajednički izazovi, instrumenti na razini EU-a i mogućnosti za koordinirano djelovanje. U zaključcima se, osim toga, Komisija poziva da prednost da četirima ključnim područjima: financiranju, izgradnji i održivosti, planiranju i socijalnoj uključenosti, koja za cilj ima poticanje socijalno uključivih i raznolikih gradova i četvrti te promicanje pristupa priuštivom stanovanju.

Predstojeći **Europski plan za priuštivo stanovanje** mogao bi postati vodeća inicijativa na razini EU-a za nastavak rada na europskom stupu socijalnih prava, posebno u pogledu načela br. 19 o stanovanju i pomoći beskućnicima. Osiguravanje pristupa priuštivom stanovanju ne podrazumijeva samo smještaj, već i društveno sudjelovanje, stabilnost i dostojanstvo.

Druge predstojeće inicijative

Kao što je također najavila predsjednica von der Leyen, očekuje se da će se u **predstojećoj strategiji EU-a za borbu protiv siromaštva** zauzeti holistički i integrirani pristup rješavanju izazova kao što su beskućništvo, pristup kvalitetnim uslugama te međugeneracijski prijenos siromaštva i socijalne isključenosti. Očekuje se i da će ta strategija uključivati prijedlog o jačanju Europskog jamstva za djecu, nadovezujući se na postojeće nacionalne napore u suzbijanju siromaštva djece i promicanju socijalne uključenosti djece kojoj je potrebna pomoć.

Rasprava o politikama o budućoj strategiji EU-a za borbu protiv siromaštva, održana tijekom poljskog predsjedanja na sastanku Vijeća EPSCO u lipnju 2025., ukazala je na snažnu političku potporu unapređenju tog programa u okviru europskog semestra, uz potpuno poštovanje nacionalnih nadležnosti.

Uloga Vijeća EPSCO

Vijeće EPSCO ima središnju ulogu u promicanju socijalne uključenosti u okviru europskog semestra.

Iako je nekoliko elemenata stambene politike predmet interesa drugih sastava Vijeća, pretpostavka je da će mnogi elementi predstojećeg Europskog plana za priuštivo stanovanje biti dio područja nadležnosti Vijeća EPSCO, među ostalim njegova provedba.

U nacrtu zaključaka Vijeća države članice pozivaju na to da se Europski plan za priuštivo stanovanje temelji na postojećim procesima u koje će se, prema potrebi, integrirati inicijative i time izbjеći nepotrebno udvostručavanje. Odbor za socijalnu zaštitu poziva se da pitanja stanovanja uključi u svoj politički rad, razmjenu znanja i analitički rad u okviru europskog semestra, u skladu sa svojim mandatom.

Posljednjih je godina stanovanje dobilo na važnosti u izvješćima i preporukama za pojedine zemlje u okviru europskog semestra. Time se priuštivo i primjereno stanovanje sve više priznaje ne samo kao pitanje gospodarske ili urbane politike, već i kao temeljna sastavnica socijalne uključenosti i kohezije.

Ta integracija socijalnih i stambenih politika važan je napredak u koordinaciji politika EU-a prema postizanju usklađenog, međusektorskog i integriranog pristupa socijalnoj uključenosti te povezuje politike zapošljavanja, socijalne zaštite i obrazovanja te stambene politike.

I dalje je ključno zadržati snažnu ulogu Vijeća EPSCO u europskom semestru. Međutim, složenost i kratak vremenski okvir postupka predstavljaju izazove, kako je istaknuto u zajedničkom pismu predsjednika Odbora za zapošljavanje i Odbora za socijalnu zaštitu. Ti se izazovi odnose na učinkovit doprinos Vijeća EPSCO i njegovih pripremnih tijela postupku europskog semestra jer su radi njih doprinosi, znanje i politički uvid u pogledu socijalne uključenosti i kohezije ograničeni ili im je smanjena kvaliteta.

Snažna socijalna dimenzija u okviru semestra stoga je ključna kako bi se osiguralo da se prema socijalnim ciljevima postupi jednako kao prema gospodarskim i fiskalnim prioritetima. Europski semestar i dalje bi trebao služiti kao platforma za uzajamno učenje, oblikovanje politika utemeljeno na dokazima i koordinaciju reformi kojima se podupire uključiv i održiv rast.

Pitanja za raspravu

- Na koji način Vijeće EPSCO može najbolje nastaviti promicati dobro koordinirane i usklađene socijalne politike, uključujući dimenziju stambene politike, u okviru europskog semestra?
- Kako države članice mogu ojačati vezu između socijalne uključenosti i priličnog stanovanja razvojem usklađenijih i bolje koordiniranih politika koje se uzajamno podupiru?